

Eesti Stratigraafia Komisjoni (ESK) koosoleku protokoll nr 18

15. jaanuaril 2020 Tartus Ravila 14a, kl 11-15

Osalesid: Tiit Hang (TH), Olle Hints (OH), Dimitri Kaljo (DK), Juho Kirs (JK), Tõnu Meidla (TM), Peep Männik (PM), Anne Põldvere (AP), Ivo Sibul (IS), Alvar Soesoo (AS), Heidi Soosalu (HS)

Puudus: Kuldev Ploom

Koosolekut juhatas esimees TM, protokollis IS

Päevakord:

1. Eelmise koosoleku tagasivaade
2. Uued stratigraafilised skeemid ja versiooniuuendused ESK veebilehel
3. Eesti aluskorra kaardist ja legendist
4. Stratigraafilise klassifikaatori arendamisest Eesti Geoloogiateenistuses 2019. aastal
5. Kommentaare Siluri stratigraafilisele skeemile
6. Devoni stratigraafia Eestis: tänane seis ja probleemid
7. Eesti stratigraafilise koondskeemi koostamisest
8. Eesti maapõue trükiste andmebaas ja selle seosed stratigraafiaga
9. Arengutest Rootsi stratigraafia organisatsioonis
10. Stratigraafia komisjoni koosseisust
11. Järgmine stratigraafia komisjoni koosolek

1. TM tegi ülevaate möödunud aastast. Peale eelmist koosolekut on üles kerkinud mitmeid küsimusi seoses stratigraafiliste skeemidega, neid käsitletakse järgnevas päevakorra punktides. Artikli publitseerimine ajakirjas „Eesti Loodus“ on jätkuvalt kavas.
2. OH informeeris, et Holotseeni uus skeem on lisatud ESK veebilehele, samuti on väljas Ediacara ja Kambriumi inglisekeelsed värvilised skeemid ja 2019. a eestikeelne globaalne skeem (kus varasema versiooniga võrreldes muutus vaid üks vanusemäärang). Uute skeemide valmides lisatakse need kodulehele, ühtlasi antakse neile DOI numbrid. Skeemi muutmisel saab see uue DOI numbri. Kõik skeemi versioonid jäävad veebis kättesaadavaks. Tehakse vahet skeemi koostamise ja avalikustamise ajal (näiteks, kui globaalse skeemi 2019. a versioon avalikustatakse 2020. aastal, siis skeemi pealkirja jääb aastaarv 2019, kuid publitseerimise ajaks 2020). IS arvas, et skeemidele lisaks kasutusmugavust üksuste nimede klikitavad lingid.
Otsustati TH valmistab järgmiseks koosolekuks ette Hilis-Pleistotseeni skeemi tööversiooni. Ediacara ja Kambriumi skeemide autoriks märgitakse TM ja publitseerimise aastaks 2020. Lisaks inglisekeelsetele variantidele peab iga skeem olema kättesaadav eesti keeles (sellele omistatakse eraldi DOI number). Holotseeni eeskujul tuleb perspektiivis ka teistele skeemidele lisada kokkuvõtlik seletuskiri.
3. AS kirjeldas tegevusi aluskorra kaardi uuendamisel. 2002. a Geoloogiakeskuse poolt koostatud kaardi versioon 1:400 000 vajab revisjoni ja lihtsustamist, legend tuleb sobitada rahvusvahelise värviskaalaga. Koostatud on ~50 nimetusega aluskorrakivimite klassifikaator, mis on kooskõlas Soome aluskorra petrograafilise liigestusega. Peale uue aluskorra kaardi valmimist on järgmisteks eesmärkideks seatud petrograafilis-geokeemilise, tektoonilise ja metallogeneesi kaardi koostamine. Erinevalt settelisest aluspõhjast on aluskorra puhul kaardil keeruline näidata kivimite vanuselist liigitust (dateeringuid pole piisavalt).
Otsustati AS tegeleb teemaga edasi, kaasates aluskorra kaardi ja legendi koostamisse JK.

4. AS andis ülevate stratigraafia klassifikaatori kehtestamisega seotud probleemidest. Võimalik, et aluskord tuleb üldisest klassifikaatorist välja jätta ja vormistada eraldi tabelina, sest olemasolev aluskorra klassifikaator on koostatud teistsugustel põhimõtetel (mittekronoloogilisel printsiibil) ning selle kohandamine pealiskorra klassifikaatori põhimõtetega nõuab aega. Klassifikaatori viimases versioonis üles jäänud küsimused on seni lahenduseta. TM teatas, et 20. jaanuaril 2020 toimub sel teemal Tallinnas kohtumine Eesti Geoloogiateenistuse kaardistajatega ning kutsus komisjoni liikmeid osalema.
5. DK kommenteeris Siluri liigestusega seotud küsimusi. Skeemis mitme kihistu alajaotustena näidatud kihid ei ole litostratigraafilised üksused, vaid tsükliidid. Seetõttu ei saa neid kihistikeks ümber nimetada. Ka lademe alajaotuseks nad ei sobi. Pole selge, kas Rootsiküla kihistu ülemine osa on Paadla vanusega. Probleeme valmistab samanimeliste kihistute ja lademete esinemine.
Otsustati PM ja DK otsivad järgmiseks koosolekuks lahendusi Siluri skeemi osas.
6. TM ütles, et Eesti Devoni skeem vajab revisjoni seoses Rezekne lademe kadumisega E. Luksevics'i poolt koostatud Läti skeemis. Ebakõlad on ka Eesti 2014. a skeemi ja rahvusvahelise liigestuse vahel Kesk- ja Ülem-Devoni piiril. AP ja DK arvates peame tegema lätlastega koostööd, kuna meil endal vastavat Devoni materjali pole.
Otsustati TM suhtleb Devoni skeemi kaasajastamise teemal E. Luksevicsiga Läti Ülikoolist.
7. TM tutvustas stratigraafilise koondskeemi hetkeseisu. A0 paberiformaat seab vormistusele piirangud – õhemaid kihistuid on keeruline näidata, väike tekst pole loetav. Probleemiks on Paleosoikumi rajoneerimine, sest ladestud on ajalooliselt jagatud erinevatesse fatsiaalsetesse vöönditesse. OH tegi ettepaneku ehitada skeem üles tugiläbilõigete alusel (kuni 10 iseloomulikku puurauku).
Otsustati TM ja OH tegelevad koondskeemi vormistamisega edasi, kirjeldades seal tugiläbilõikeid, üksuste paksust ja paleogeograafilisi tingimusi.
8. OH tutvustas Keskkonnainvesteeringute Keskuse poolt rahastatava projekti „Eesti maapõue trükiste andmebaas“ käigus valminud veebikeskkonda [e-maapõu](#), kus on plaanis avalikustada kõik Eesti geoloogiat käsitlevad trükised. Geoloogilist infot valdavad asutused saavad soovi korral luua rakendusliidest abil alamlehti oma andmete näitamiseks.
9. TM teatas, et Rootsis tegutsev stratigraafia komisjon on reorganiseeritud stratigraafilise nomenklatuuri komisjoniks. Üksuste nimetused kantakse seal peale taotluste läbivaatamist avalikku andmebaasi, kus eristatakse ametlikke ja mitteformaalseid üksusi.
10. TM informeeris, et seoses Eesti Geoloogiateenistuses toimunud personalimuudatustega on selle organisatsiooni esindatus ESK-s tänaseks liiga väikeseks jäänud ning tegi ettepaneku kutsuda ESK koosseisu uusi liikmeid EGT-st.
Otsustati TM teeb sobivatele kandidaatidele ettepaneku liituda ESKga. ESK koosseisu täiendamine tuleb arutlusele kevadel Geoloogia Seltsi volikogu koosolekul.
11. **Otsustati**, et järgmine ESK koosolek toimub 6. novembril 2020.

Juhatas

Protokollis

T. Meidla

I. Sibul